

УДК 636. 082

ВПЛИВ КЛІМАТИЧНИХ УМОВ НА ВОЛОСЯНИЙ ПОКРИВ ТЕЛИЦЬ ЗНАМ'ЯНСЬКОГО ТИПУ ПРИ РІЗНІЙ ІНТЕНСИВНОСТІ ВИРОЩУВАННЯ

Гончарова І.І., к. с.-г. н., доцент

Харківська державна зооветеринарна академія

***Анотація.** У статті розглядається вплив кліматичних умов на волосяний покрив телиць знам'янського типу внутрішньопородного типу поліської м'ясної породи, які знаходяться на різному рівні годівлі. Встановлено, що телиці мають дуже лабільний волосяний покрив, що і забезпечує захист організму від сезонних температурних впливів.*

Ключові слова: *телиці, волосяний покрив, температура, лабільність, сезони року*

Актуальність проблеми. Характерною ознакою великої рогатої худоби м'ясного напрямку продуктивності є розвиток волосяного покриття, так як він захищає тварин від витрат тепла взимку і перегріву літом. Тому ці тварини швидко адаптуються до високих і низьких температур навколишнього середовища.

За станом волосяного покриття судять про адаптаційні особливості тварин тих чи інших екологічних умов. Волос рівномірно покриває всю поверхню тіла. Зимом волос виконує функцію зберігання тепла, а літом, навпаки, охороняє від перегріву. В зв'язку з цим волосяний покрив у тварин м'ясної худоби підлягає великим змінам під впливом сезону року. Тому було проведено порівняльне вивчення волосу на телицях знам'янського внутрішньопородного типу поліської м'ясної породи, які знаходились на різній інтенсивності вирощування [1-3].

Матеріали і методика досліджень. Було сформовано чотири групи по 12 голів у кожній. У I групі годівля здійснювалася згідно нормам, у II-й – була низькою, фактично як прийнято у більшості господарствах, III-й – вище норми на 20%, IV-й вище норми на 10%, рівень інтенсивності у I групі дорівнював - 1,57; II-й - 1,46; III-й - 1,75; IV –й - 1,64. Раціон телиць у всіх групах, як за набором кормів, так і за їх якістю був ідентичним і збалансованим за всіма поживними речовинами за деталізованими нормам годівлі молодняка.

Для вивчення волосяного покриття зразки брали в зимовий (лютий) та літній (липень) періоди з площі в 1см². Зразки бралися в місці перетину лінії, що з'єднує зовнішній клубової і ліктювий горби з останнім ребром.

Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини

При цьому досліджувалися довжина, густина, маса, гістологічну будову волосся: для цього від кожної проби відбирали 100 волосин. Волос вимочували в ефірі, потім просушували при кімнатній температурі. Масу всього зразка визначали на аналітичних вагах, довжину волосся вимірювали за допомогою міліметрової лінійки. Для встановлення густоти волоссяного покриву підраховували кількість усіх взятих волосся. При цьому за допомогою окулярмікрометра визначали товщину волосся і приналежність їх до певної категорії.

Результати досліджень. Дослідження, проведені на тваринах, показали, що волоссяний покрив телиць дуже лабільний. Його показники змінюються у зв'язку з сезоном року, породної приналежністю, а також залежно від внутрішньопородної різноякісності тварин.

Дослідження волоссяного покриву телиць показало великі зміни у зв'язку з сезоном року, а не з інтенсивністю вирощування (табл. 1).

Таблиця 1

Зміни волоссяного покриву телиць по сезонам року

Група	Показники волосу на 1см ²			Співвідношення категорій волосу, %		
	кількість, шт.	маса, мгр.	довжина, мм	вість	перехідний	пух
ЛІТО						
I	1229	12,1	11,1	50,3	31,7	18,0
II	979	8,95	10,9	50,3	33,0	16,7
III	1499	27,7	12,5	49,3	35,3	15,4
IV	1264	15,3	12,3	48,0	36,0	16,0
ЗИМА						
I	1410	26,5	32,0	33,0	25,0	42,0
II	1160	21,0	27,0	23,3	29,0	47,7
III	1780	40,2	38,0	35,2	25,0	40,0
IV	1536	30,9	35,0	24,2	42,3	33,5

Із даних таблиці 1 ми бачимо, що в зимовий період року показники волоссяного покриву вищі, ніж в літній період. Взимку в порівнянні з літом маса волосу на 1 см² шкіри збільшується у телиць контрольної (I) групи на 14,4 мг (119%), II групи відповідно - на 12,05 мг (134,6%), III - на 12,5 мг (45,1%), IV - на 15,6 мг (102%).

Крім того в зимовий період волос стає густішим на 181 шт. (14,7%) і довшим на - 20,9 мм (188,3%) у тварин I групи; на 180 (18,5%) і на 16,1 мм (147,7%) - II групи; на 281 волосу (18,7%) і 25,5 мм (204%) - III групи; на 272 шт. (21,4%) і 22,7 мм (184,5%) - IV групи відповідно, ніж у літній період.

Збільшення довжини, густоти і маси волосу в зимовий період свідчить про пристосувальні властивості тварин до більш низької температури і здатності організму регулювати теплообмін з навколишнім середовищем. Разом з цим у зимовий період у корів відзначається велика звивистість (курчавість), в порівнянні з літнім періодом, що поряд з припідніманням збільшує товщину повітряного прошарку в морозні дні.

У структурі річного волосяного покриву у телиць всіх груп переважає вість від 48,0 до 50,3%, меншу частину становить пух від 16,0 до 18,0%. Взимку у всіх тварин спостерігається збільшення в структурі волосу пуху в 3 рази в порівнянні з літом. Особливих відмінностей у структурі волосу між групами не виявлено.

У зв'язку з різкою зміною умов навколишнього середовища, головним з яких є температура, повітря, волосяний покрив зазнає значних змін. У зимовий період волос еластичніше, а влітку стає рідше і грубіше, що створює кращі умови для інтенсивнішого теплообміну.

У зв'язку з сезоном року змінюється і товщина волосу (табл. 2).

Таблиця 2

Зміни товщини волосу, мкм

Група	Категорія волосся			У середньому
	вість	перехідний	пух	
ЛІТО				
I	52,2	35,8	17,1	35,05
II	47,4	35,7	19,1	34,06
III	55,4	40,0	22,1	39,10
IV	54,6	37,5	16,3	36,10
ЗИМА				
I	58,2	41,8	23,1	41,03
II	53,5	41,6	25,0	40,03
III	61,4	46,0	28,2	45,20
IV	60,6	43,5	22,3	42,13

У порівнянні з літнім, в зимовий період у тварин спостерігається збільшення товщини всіх категорій волосу. Так, взимку у тварин I групи волос був товщі - на 5,98 мкм (17,0%), II групи відповідно - на 5,97 мкм (17,5%), III - на 6,10 мкм (15,6%) і 4 - на 6,0 мкм (16,7%), ніж улітку. У телиць III і IV групи влітку і взимку волос був товщим, ніж у їхніх аналогів I контрольної групи і II дослідною

Висновки

1. Таким чином, телиці знам'янського типу мають дуже лабільний волосяний покрив. Влітку волос рідше, короткий, легкий; в структурі волосного покриву переважає вість. Взимку волос стає гущішим, довшим,

важчим, товщим, а структура волосяного покриву збільшується вмістом пуху.

2. Подібна лабільність вовняного покриву забезпечує захист організму від сезонних температурних впливів. Навколо тіла тварини створюється особливий мікроклімат.

Література

1. Вишневецький В.М. Господарсько-біологічні особливості різних генотипів м'ясної худоби в умовах Полісся України / Автореф. дис. канд. с.-х. наук. – Київ, 1997. – 17 с.
2. Вдовіченко Ю.В., Подрезко Г.В. Поліська м'ясна порода великої рогатої худоби // Аграрний вісник Причорномор'я. - Випуск 58, - Одеса, 2011. – С. 10-13.
3. Костенко В. Технологія вирощування ремонтних телиць // Агробізнес сьогодні. - № 20 (243). – 2012. – С. 20-23.

ВЛИЯНИЕ КЛИМАТИЧЕСКИХ УСЛОВИЙ НА ВОЛОСЯНОЙ ПОКРОВ ТЁЛОК ЗНАМЕНСКОГО ТИПА ПРИ РАЗНОЙ ИНТЕНСИВНОСТИ ВЫРАЩИВАНИЯ

Гончарова И.И., к. с.-х. н., доцент

Харьковская государственная зооветеринарная академия, г. Харьков
Аннотация. В статье рассматривается влияние климатических условий на волосяной покров телок знаменского типа внутривидового типа полесской мясной породы, которые находятся на разном уровне кормления. Установлено, что телки имеют очень лабильный волосяной покров, что и обеспечивает защиту организма от сезонных температурных воздействий.

Ключевые слова: телки, волосяной покров, температура, лабильность, сезоны года.

INFLUENCE OF CLIMATIC CONDITIONS ON THE SKINS HEIFERS ZNAMYANSKAYA TYPE AT DIFFERENT INTENSITIES GROWING

Goncharova I.I., candidate of agricultural sciences
Kharkov State agricultural Academy

Summary. The paper examines the impact of climate on hair type heifers Znamensky inbreeding type Polissya meat breeds that are at different levels of feeding. Found heifers have labile hair that protects the body from seasonal temperature effects.

Keywords: heifers, the hair, the temperature, labiality, seasons.
